

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ВИЩА ШКОЛА ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА СОЦІОЛОГІЇ І ПОЛІТОЛОГІЇ**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо організації самостійної роботи студентів з
нормативної навчальної дисципліни
циклу професійної та практичної підготовки

СОЦІОЛОГІЯ ПРАЦІ

для студентів денної форми навчання

Галузь знань: 0301 – соціально-політичні науки
Напрямок підготовки: 6.030101 - соціологія

Донецьк, 2013

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ВИЩА ШКОЛА ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА СОЦІОЛОГІЇ І ПОЛІТОЛОГІЇ**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо організації самостійної роботи студентів з
нормативної навчальної дисципліни
циклу професійної та практичної підготовки

СОЦІОЛОГІЯ ПРАЦІ

для студентів денної форми навчання

Галузь знань: 0301 – соціально-політичні науки

Напрямок підготовки: 6.030101 – соціологія

РОЗГЛЯНУТО:
на засіданні кафедри
соціології і політології
Протокол № 1 від 16 вересня 2013 р.

Донецьк, 2013

Методичні рекомендації щодо підготовки і проведення семінарських занять з нормативної навчальної дисципліни «Соціологія праці» розроблено для студентів денної форми навчання галузі знань 0301 «Соціально-політичні науки» напряму підготовки 6.030101 – Соціологія / Укл. Г.О.Коржов. – Донецьк: ДонНТУ, 2013. – 10 с.

У методичних рекомендаціях викладено основні матеріали, які можуть бути корисні студенту при самостійному опрацюванні теоретичного та практичного матеріалу з нормативної навчальної дисципліни «Соціологія праці». Методичні рекомендації містять завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Соціологія праці».

Укладач:
Коржов Г.О., канд. соц. наук, доцент.

Загальні положення

Самостійна робота студента з курсу «Соціологія праці» полягає, перш за все, у підготовці до семінарських занять. Студент має ознайомитись зі списком літератури, що рекомендована до підготовки з конкретної теми семінару.

Читаючи вперше текст із незнайомої проблеми, треба уважно фіксувати основні положення, поняття, усвідомлення яких надасть можливість зрозуміти сутність проблеми, що розглядається. Якщо зустрічаються незнайомі терміни, слід звернутись до словника термінів і понять. Підготовка до семінарського заняття не означає однократне прочитання слів тексту, а являє собою напружену роботу по витлумаченню цих слів, розуміння змісту, встановлення причинно-наслідкових зв'язків тощо. Робота з текстом вимагає від студента співвіднесення нового матеріалу з вже знайомим, розрізнення нових підходів із вже відомими. Важливо розуміти, на яких підставах виникає проблема, що розглядається, виходячи з яких засад її автор вирішує, чим відрізняється позиція цього автора від іншого.

При підготовці до семінарських занять студент має знайомитися з науковими першоджерелами та аналізувати їх, виявляти особливості кожної теорії, виділяти позитивні риси і недоліки в розвитку соціологічних теорій, надати оцінку конкретній теорії тощо.

Результатом самостійної роботи студента має бути усвідомлення змісту соціологічних понять, вміння розкрити їх сутність, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, робити узагальнюючі висновки. Добре та якісно проведена самостійна робота надасть змогу студентам чітко, логічно і послідовно викладати матеріал на семінарських заняттях, всебічно обґрунтовувати свою точку зору, відстоювати її в дискусіях.

Крім того, самостійна робота студента включає

- А) Самостійне опрацювання окремих питань курсу (тематику наведено нижче);
- Б) Опрацювання матеріалу лекцій;
- В) Підготовку до іспиту.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ п/п	Тема завдання	Обсяг СРС при виконанні завдання (акад.год.)
1	Соціальні показники та шляхи подолання відчуження праці.	6
2	Трансформація соціально-трудових відносин в умовах становлення постіндустріального суспільства.	5
3	Сучасні теоретичні та прикладні концепції соціології праці.	6
4	Становлення та розвиток соціології праці в Україні.	6
5	Соціокультурна детермінація трудової поведінки.	6
6	Ставлення працівників до праці в сучасному українському суспільстві.	5
7	Ефективні системи стимулювання праці в світовій практиці та їх використання в сучасній Україні	6
8	Санкції у сфері соціального контролю над трудовою діяльністю	6
Разом		46

ПЕРЛІК ЛІТЕРАТУРИ

Обов'язкова література

1. Адамчук В. В. Экономика и социология труда: Учебник для вузов / В.В.Адамчук, О.В. Ромашов, М.Е. Сорокина. – М.: ЮНИТИ, 1999. – 407 с.
2. Волков Ю.Е. Социология труда / Ю.Е.Волков. – М., 2009. – 536 с.
3. Генкин Б. М. Экономика и социология труда: Учеб. для вузов / Б. М. Генкин. – 4-е изд., перераб. и доп. – М.: НОРМА (НОРМА-ИНФРА-М), 2002. – 400 с.
4. Горшков А.В. Краткий курс по социологии труда: Уч. пос / А.В.Горшков. – М.: Окей-книга, 2010. – 121с.
5. Дворецька Г. В. Соціологія праці: Навч. Посібник / Г.Дворецька. – К.: КНЕУ, 2001. – 243 с.
6. Лукашевич Н. П. Социология труда: Учеб. пособие для вузов / Н.П.Лукашевич. – К: МАУП, 2001. – 315 с.
7. Лукашевич М. П. Соціологія праці: Підручник / М.П.Лукашевич. – К.: Либідь, 2004. – 440 с.
8. Маркович Д. Ж. Социология труда: Учебник / Д.Ж.Маркович. – М.: Изд-во РУДН, 1997. – 512 с.
9. Огаренко В. М. Соціологія праці: Навч. посіб. / В.М.Огаренко, Ж.Д.Малахова – Запоріжжя, 2001. – 306 с.
- 10.Полторак В.А. Социология труда: Справочник: Учебно-справочное пособие для ст. вузов / В.А.Полторак. – Днепропетровск: Арт-Пресс, 1997. – 148 с.
- 11.Попов Ю. Н. Современная экономика и социология труда. Учебное пособие / Ю.Н.Попов, А.В.Шевчук. – М., 2003. – 222 с.
- 12.Ромашов О. В. Социология труда: Учеб. пособие для вузов / О. В. Ромашов. – М.: Гардарики, 2003. – 318 с.
- 13.Соколова Г. Н. Социология труда: Учебник для вузов / Г.Н.Соколова. – Минск: Вышэйшая школа. – 2002. – 316 с.
- 14.Социология труда: Учебник / Под ред. Д. И. Дряхлова, А. И. Кравченко, В. В. Щербины. – М.: Изд-во МГУ, 1993. – 368 с.
- 15.Токарская Н.М. Социология труда: Учеб. пособие / Н.М.Токарская, И.С.Карпикова. – М.: Университетская книга, Логос, 2006. – 208 с.

Додаткова література

1. Актуальные проблемы разработки и внедрения социальных технологий в трудовых коллективах. – Вып. 1. – М., 1991.
2. Алашев С. Ю. Неформальные отношения в процессе производства: взгляд изнутри // Социологические исследования. – 1995. – № 2. – С. 12–19.
3. Александрова Т. Л. Методологические проблемы социологии профессий // Социологические исследования. – 2000. – № 8. – С. 11–17.
4. Алексеев Н. И. Человек труда на перепутье // Социологические исследования. – 1992. – № 6. – С. 21–28.
5. Алёхин В. В., Найдёнов П. К. Философия специализации и универсализации современного труда (дискуссии, проблемы, противоречия) // Сб. науч. тр. Донец. гос. акад. упр. – Донецк, 2002. – Т. 3, вып. 11. – С. 206–215.
6. Альшевська Н. Кар'єра як соціальний феномен: сутнісні ознаки, технології побудови // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2000. – № 2. – С. 106–112.
7. Ананич Л., Бляхман Л. Человек в «инновационной экономике» XX века. – М., 1994.
8. Андрищенко А. І., Дубровський І. М. Система соціального партнерства як інститут регулювання трудових відносин в Україні. – Х.: Вид-во «Реал», 2004. – 175 с.
9. Антосенков Е. Г. Мониторинг социально-трудовой сферы РФ (1992–1994) // Социологические исследования. – 1995. – № 9. – С. 50–65.
10. Ардишвили А., Гаспаршвили А. Стили лидерства менеджеров в странах СНГ // МЭ и МО. – 2002. – № 2. – С. 98–105.
11. Арсеев А. Г. Социально-экономический механизм регулирования трудовых отношений (на примере США, Канады, Великобритании). – К.: Наукова книга, 1995. – 184 с.
12. Васильев В. В. Соціологічний моніторинг трудової діяльності: Навч. посіб. для вузів / В. В. Васильев, В. Л. Мокряк. – Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2001. – 92 с.
13. Васильев В. Соціологічні дослідження мотиваційного ядра працівників промислових підприємств // Вісн. Терноп. акад. нар. госп-ва. – 2002. – Вип. 2. – С. 40–44.
14. Васькина Ю. В. Государство как субъект реализации трудовых отношений // Социологические исследования. – 2001. – № 7. – С. 68–72.
15. Вебер М. Протестантская этика и дух капитализма // Избранные произведения. – М.: Прогресс, 1990. – С. 61–273.

16. Вильховченко Э. Д. В поисках альтернативной трудовой жизни: зарубежный опыт // Мировая экономика и международные отношения. – 1995. – № 10. – С. 46–57.
17. Вильховченко Э. Д. Место человека в новейшем производстве и проблема технологического теснения в развитых странах // Мировая экономика и международные отношения. – 1998. – № 5. – С. 60–72.
18. Вукичевич С. Социологическое определение рабочего места // Вестн. Моск. ун-та. – Сер. 18. Социология и политология. – 2003. – № 2. – С. 151–163.
19. Гимпельсон В. Частный сектор в России: занятость и оплата труда // МЭ и МО. – 1997. – № 2. – С. 81–93.
20. Голенкова З. Т., Игитханян Е. Д. Наёмные работники: некоторые черты формирующегося класса // Социологические исследования. – 2002. – № 9. – С. 41–50.
21. Голубева В. И. Интеллектуальный труд в Венгрии // Общественные науки и современность. – 1996. – № 3. – С. 66–72.
22. Гордон Л. А. Россия: рабочее движение в переходном обществе // МЭ и МО. – 1995. – № 10, 11. – С. 58–66, 77–87.
23. Гордон Л. А. Социально-трудовые конфликты при переходе к рыночной экономике // Общество и экономика. – 1993. – № 2. – С. 3–19.
24. Грошилін Г. Нові функції і роль держави в регулюванні соціально-трудових відносин в Україні // Україна: аспекти праці. – 1996. – № 5. – С. 33–39.
25. Губина Н. В. Социальная напряжённость в трудовом коллективе // Социологические исследования. – 1998. – № 11. – С. 17–25.
26. Гуляев В. Реструктуризація вугільної галузі та рівень соціальної напруженості у шахтарських регіонах // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2003. – № 3. – С. 93–106.
27. Давыдов Ю. Н. Веберовская социология капитализма // Социологические исследования. – 1994. – № 8. – С. 185–193.
28. Даниелов А. Р. Американская система стимулов производства // США: экономика, политика, идеология. – 1995. – № 3. – С. 15–26.
29. Даниелов А. Р., Лебедева Л. Ф. Материальное стимулирование в системе мотивации труда // США: экономика, политика, идеология. – 1995. – № 1. – С. 19–28.
30. Дряхлов Н. И., Куприянов Е. А. Эффективность деятельности сотрудников и их вознаграждение на Западе // Социологические исследования. – 2002. – № 12. – С. 87–92.

31. Дубицкий В. В. О мотивации деятельности (труда) преподавателей вуза // Социологические исследования. – 2004. – № 1. – С. 119–124.
32. Задорожний Г. В., Коврига О. В., Смоловик В. В. Соціальне партнерство – шлях до відкритого суспільства. – Харків: ХІБМ, 2000. – 192 с.
33. Заславская Т. И., Шабанова М. А. Неправовые трудовые практики и социальные трансформации в России // Социологические исследования. – 2002. – № 6. – С. 3–17.
34. Захаров Н. Л. Воровство и льготы в структуре трудового поведения // Социологические исследования. – 2001. – № 6. – С. 67–72.
35. Здравомыслов А. Г. Человек и его работа в СССР и после / А. Г. Здравомыслов, В. А. Ядов. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Аспект-Пресс, 2003. – 485 с.
36. Иващенко О. Работа и практики трудовой занятости в трансформирующемся обществе // Социология: теория, методы, маркетинг. – 2002. – № 2. – С. 160–164.
37. Клеман К. Неформальные практики российских рабочих // Социологические исследования. – 2003. – № 5. – С. 62–72.
38. Коваліско Н. В. Специфіка та тенденції розвитку трудової мобільності на регіональних ринках праці в Україні // Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства: Збірник наукових праць. – Харків: Видавничий центр Харківського нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна, 2000. – 319 с. – С. 144–149.
39. Козина М. И. Профсоюзы в коллективных трудовых конфликтах // Социологические исследования. – 2001. – № 5. – С. 49–56.
40. Комаровский В. В., Садовая Е. Объединения работодателей в системе социального партнёрства: опыт развитых стран и России // Мировая экономика и международные отношения. – 1997. – № 5. – С. 52–61.
41. Магун В. С. Трудовые ценности российского общества // Общественные науки и современность. – 1996. – № 6. – С. 17–28.
42. Макгрегор Д. Человеческий фактор и производство // Социологические исследования. – 1995. – № 1. – С. 146–151.
43. Малиновська О. А. Трудова міграція: соціальні наслідки та шляхи реагування / О. А. Малиновська. – К. : НІСД, 2011. – 40 с.
43. Молевич Е. Ф. Труд как объект и предмет исследований общей социологии // Социологические исследования. – 2001. – № 7. – С. 38–41.
44. Новіков В. Соціальне партнерство за принципом трипартизму // Політика і час. – 1997. – № 12. – С. 54–59.
45. Павловська О. Оцінка ефективності стимулювання праці за результатами соціологічного обстеження // Україна: аспекти праці. – 2001. – № 1. – С. 39–44.

46. Патрушев В. Д., Бессокирная Г. П., Темницкий А. Л. Рабочие на частном предприятии: мотивация, оплата труда и удовлетворённость работой // Социологические исследования. – 1998. – № 4. – С. 34–41.
47. Подмарков В. Г. Проблема эффективного работника // Социология: теория, методы, маркетинг. – 2001. – № 1. – С. 173–175.
48. Полякова Н. Л. От трудового общества к информационному: западная социология об изменении социальной роли труда. – М.: Наука, 1990. – 132 с.
49. Попова И. П. «Вытесняющая» вторая занятость // Социологические исследования. – 2002. – № 10. – С. 57–66.
50. Радаев В. Четыре способа утверждения авторитета внутри фирмы // Социологический журнал. – 1994. – № 2. – С. 149–157.
51. Сарно А. А. Типы трудовой мотивации и их динамика // Социологические исследования. – 1999. – № 5. – С. 44–45.
52. Сознание и трудовая деятельность (ценностные аспекты сознания, вербальное и фактическое поведение в сфере труда) / Под ред. И. М. Поповой. – Киев-Одесса: Вища школа, 1985. – 187 с.
53. Супоницкая И. М. Американский раб и русский крепостной: типология и специфика принудительного труда // Вопросы истории. – 2000. – № 9. – С. 52–61.
54. Супоницкая И. М. Успех и удача: отношение к труду в американском и российском обществе // Вопросы философии. – 2003. – № 5. – С. 44–56.
55. Тейлор Ф. У. Принципы научного менеджмента: Пер. с англ. Вып. 1 – М.: Контроллинг, 1991. – 104 с.
56. Хайруллина Ю. Р. Ценности в сфере труда: особенности и факторы // Социологические исследования. – 2003. – № 5. – С. 84–88.
57. Херцберг Ф., Майнер М. Побуждения к труду и производственная мотивация // Социологические исследования. – 1990. – № 1. – С. 122–130.
58. Шаталова Н. И. Деформация трудового поведения работника // Социологические исследования. – 2000. – № 7. – С. 26–33.